

ROELSEN Hegn & Landbrug
Adelvadvej 26
6270 Tønder

**Myndighed I - Teknik
og Miljø**

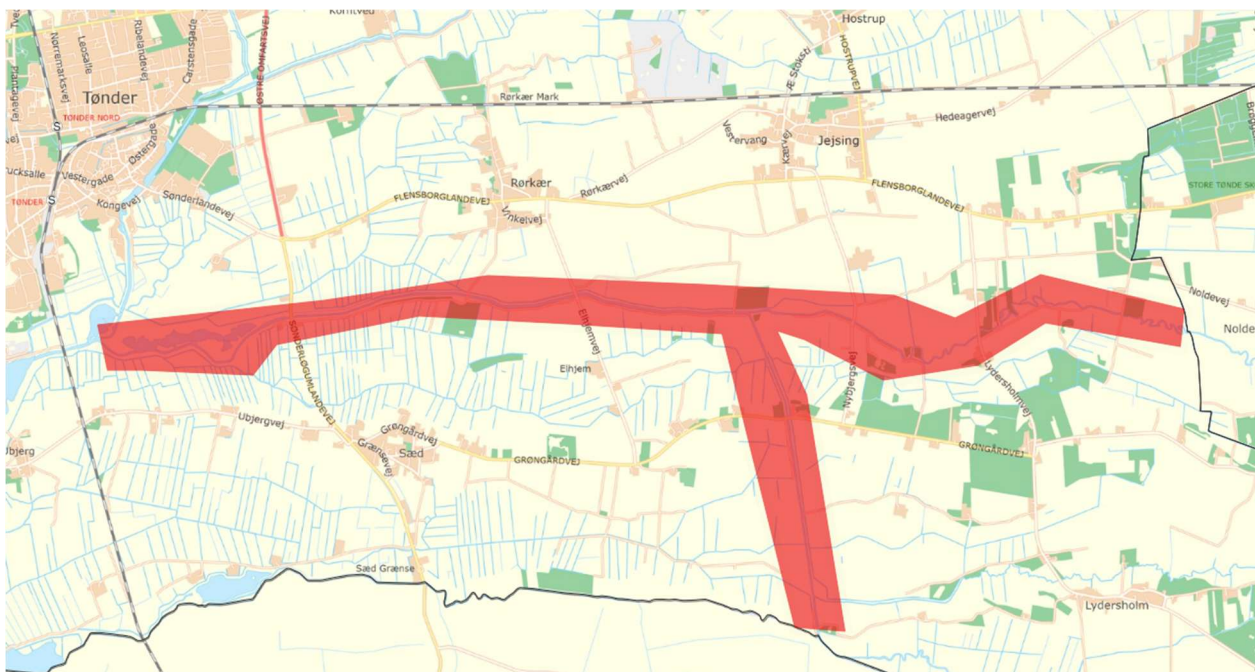
Tlf. +45 74 92 92 92
Mobil +45 21 63 48 05
E-mail jenyd@toender.dk

Sagsnr.:
06.02.00-P27-1-25

05. oktober 2026

Afgørelse om afslag på etablering af faste hegn på ådiger langs Grønå og Vindtved Kanal.

Du har ansøgt om mulighed for at etablere faste hegn, på ådiger, langs dele af Grønå og Vindtved Kanal, med henblik på afgræsning med får. Området er vist på oversigtskort 1. herunder. Denne afgørelse vedrører strækning 1,6,7,19 og 20.

Oversigtskort 1. Ansøgning om hegning langs strækninger af Grønå og Vindtved kanal, områderne ligger indenfor det røde skraverede område.

Afslag til faste hegn på visse ådiger

Der meddeles afslag til hegning med faste hegn på strækning **1,6,7,19 og 20**.

Det ansøgte hegn udgør et fast anlæg i bestemmelsens forstand, idet hegnet etableres med nedgravede pæle og dermed er en fysisk installation på ådiget. Hegnet kræver derfor tilladelse efter vandløbslovens § 48 fra Vandløbsmyndigheden. Tønder Kommune er vandløbsmyndighed på de vandløb, som digerne er en del af.

Tønder Kommune har, ved behandlingen af ansøgningen, først og fremmest vurderet, om det ansøgte anlæg er til skade for vandløbet. Dernæst har Tønder Kommune også vurderet, om det ansøgte anlæg er foreneligt med øvrige hensyn, herunder navnlig:

- Sikring af vandløbets skikkelse og funktion,
- mulighed for vedligeholdelse af vandløbet og digerne
- opretholdelse af digernes funktion som højvandsbeskyttelse
- adgangs- og driftsforhold på digearealerne.

Kommunen kan kun meddele tilladelse efter vandløbslovens § 48, hvis det ansøgte anlæg kan etableres uden at tilsidesætte disse hensyn.

Se bilag 1, 2 og 3 – som er henholdsvis tabeloversigt over afgørelsens strækninger, kortbilag samt begrundelser på strækningsniveau.

Begrundelse

Vandløbsmyndigheden vurderer, at etableringen af fast hegn på strækning 1,6,7,19 og 20 ikke kan tillades efter vandløbslovens § 48.

Ved afgørelsen har Tønder Kommune lagt vægt på, at hegnet etableres på eksisterende ådiger, som i forvejen anvendes til landbrugsmæssig drift i form af afgræsning og høslet, og at hegningen alene har til formål at understøtte afgræsning med får.

Det afgørende hensyn efter vandløbsloven er, om anlægget vil hindre vandløbets drift eller vedligeholdelse eller svække ådigernes funktion som højvandsbeskyttelse. Tønder Kommune har foretaget en konkret vurdering af de enkelte strækninger, herunder foretaget besigtigelse af forholdene på stederne.

På flere af de omhandlende strækninger vil etablering af faste hegn medføre begrænsninger i de adgangs- og kørselsforhold, som er nødvendige for den løbende drift og vedligeholdelse af vandløb og diger, og adgang til forpagtede arealer i Marsken. Adgangsvejene langs digerne anvendes blandt andet til vedligeholdelsesarbejder, beredskabsmæssige formål og adgang til tilstødende ejendomme. Kommunen vurderer, at hegning på disse strækninger vil kunne vanskeliggøre eller begrænse denne adgang i et omfang, som ikke er foreneligt med vandløbsloven samt de hensyn, som Tønder Kommune har inddraget i afgørelsen.

Tønder Kommune har lagt vægt på, at flere af de ansøgte strækninger har særlige faktiske fysiske forhold, som gør dem sårbare over for etablering af anlæg eller påvirkning heraf som vil forringe digets funktion som højvandsbeskyttelse. Det gælder blandt andet strækninger med smalle eller stejle diger, manglende bagbanketter, eksisterende driftsmæssige udfordringer, tilbagevendende skader fra trafik eller forhold, der kræver særlig overvågning af hensyn til digesikkerheden.

For strækning 7 vurderes etablering af hegn mellem Grønå og digelagskanal 109 at vanskeliggøre den nødvendige vedligeholdelse i Grønå og digelagskanal 109 samt medføre en øget risiko for svækkelse af digets funktion i højvandssituationer. Tønder Kommune har i den forbindelse lagt vægt på digets begrænsede bredde, stejle profil og manglende bagbanket.

For strækning 19 og 20 er der lagt vægt på, at vejen ligger umiddelbart op ad diget, og at der allerede for nuværende forekommer tilbagevendende skader på digeanlægget som følge af trafik. Sammenholdt med digets stejle skråninger og de sandede jordbundsforhold vurderes hegning at indebære en ikke ubetydelig risiko for yderligere påvirkning af digets stabilitet og vedligeholdelse. Tønder Kommune vurderer derfor, at strækningen er uegnet til både dyrehold, flytbart og fast hegn.

For strækning 1 og 6 vurderes hegning at ville indebære en ikke ubetydelig indskrænkning af de eksisterende adgangsforhold langs digerne. Kommunen finder, at hensynet til adgang for drift, vedligeholdelse, beredskab samt adgang for de

omkringliggende lodsejere i disse tilfælde må tillægges afgørende vægt. Adgangsforholdene er regulerede i regulativ for Digelaget for Marsken ved Tønder, samt lov om private fællesveje.

Tønder Kommune har overvejet, om eventuelle særlige vilkår kan imødegå de identificerede problemer. Det er imidlertid Tønder Kommunes vurdering, at de forhold, der begrunder afslaget, vedrører selve strækningernes faktiske fysiske indretning og funktion og derfor ikke kan afhjælpes gennem særlige vilkår om drift, tilsyn eller pleje af hegnet.

På baggrund af en samlet konkret vurdering finder kommunen derfor, at etablering af faste hegn på strækning 1, 6, 7, 19 og 20 vil være uforenelig med hensynet til vandløbsvedligeholdelse, nødvendig adgang til drift og beredskab samt særligt ådigernes funktion som højvandsbeskyttelse. Kommunen finder derfor ikke grundlag for at meddele tilladelse efter vandløbslovens § 48.

Økonomiske forhold

Udgifter forårsaget af opsigelse inden kontraktens udløb, afholdes af dig som forpagter. I øvrigt gælder takster, betalingstidspunkt og evt. opsigelsesbetingelser jf. "Forpagtningskontrakter vedr. græsarealer ådiger" D034-35-37-og 38.

Screening i forhold til Natura2000 og bilag IV arter

En screening i forhold til Natura 2000 og bilag IV arter er vedlagt i bilag 4, sammenfatningen er:

"Tønder Kommune vurderer, at projektet ikke vil påvirke bilag IV-dyrearter negativt eller ødelægge levesteder for bilag IV-dyrearter. Der er ikke registreret bilag IV-planterarter i eller i nærheden af projektområdet. Tønder Kommune vurderer derfor, at projektet ikke vil påvirke eller ødelægge bilag IV planterarter eller deres voksesteder".

Redegørelse

Afgørelsen træffes efter vandløbslovens § 48. Anlæg på ådigerne må ikke skade digets funktion som højvandsbeskyttelse.

Ådigerne bliver udlejet til jordbrugsmæssig anvendelse i form af afgræsning og høslet.

Tønder Kommune kan – som vandløbsmyndighed - til enhver en tid begrænse den jordbrugsmæssige anvendelse, når hensynet til digesikkerhed begrundes det. Bestemmelserne er også indarbejdet i forpagtningskontrakterne.

Tønder Kommune har behandlet ansøgningen om etablering af faste hegn, på udvalgte strækninger langs Grønå og Vindtved Kanal, med henblik på at muliggøre fåreafræsning under faste hegn, på og ved digearealerne.

I forbindelse med sagsbehandlingen er samtlige ansøgte strækninger besigtiget og vurderet. Det primære hensyn har været, om der ved eventuel hegning stadig kan udføres obligatorisk maskinel klipning, som kræver 1 meters afstand fra digefod til fast hegn. Eller at mindre afstandskrav kan accepteres for eksempel ved øget tilsyn. Øvrige afvejsninger har været forhold som terrænhældning, digernes fysiske opbygning og plads eller adgangsforhold i forbindelse med veje og stier. Disse adgangsforhold er beskrevet i regulativet, hvor der på visse strækninger fremgår at det udmatrikulerede dige også har funktion som adgangsvej til tilstødende arealer. Dette hensyn vægtes højt, da der på de fleste arealer ikke er alternative adgangsmuligheder.

Faste hegn

Faste hegn er effektive og robuste i forhold til deres funktion med at holde dyrene inde og de er vejrbestandige. Faste hegn er i praksis også til dels nødvendige, typisk ved opdeling af strækninger på tværs af diger og i forbindelse med etablering af låge og adgange. Faste hegn har den ulempe i forhold til digesikkerhed, at der typisk er mange og større pæle. De forårsager mange gennembrydninger af græsdækket og det svækker digets styrke som højvandsbeskyttelse.

Derudover har faste hegn den ulempe at de, i kraft af deres stabile udførsel, indbyder til at dyrene klør sig op af dem. Det resulterer i, på sigt, flere og større slidmærker i græsdækket af diget, som følge af koncentreret trafik. Sidste større ulempe, i forhold til faste hegn, er at græsset under et fast hegn (især hvis det er nethegn) med tiden risikerer at blive langt og "gro efter". Det resulterer i svagt græsdække under hegnet. At holde et tæt, kort, jævnt græsdække på digerne giver den bedste styrke i forhold til højvandsbeskyttelse. Det vil sige at der ikke må opstå en bræmme af langt vissent græs eller bevoksning, under eller omkring hegnet, græsset skal holdes tæt, kort og jævnt. Det påhviler forpagter at sørge for at det sker, enten ved græsning eller mekanisk. Tønder Kommune har derfor hidtil haft den praksis, at faste langsgående hegn skal holde 1 meters afstand til digeprofilet, af hensyn til at udføre maskinel græsklipning helt

ned til digefoden. Hegning på tværs af digeprofilet med fast hegn og låger, skal begrænses til et minimum.

Ådigerne egnethed til afgræsning

Jordbundsforholdene opstrøms Grønå fra Sønderløgum Landevej er forholdsvis sandede. Digerne er i sin tid bygget af den fylde, der er gravet op af bagkanaler og ved uddybning af selve vandløbsprofilen. Det foregik i en tid, hvor man ikke havde de tekniske ressourcer til rådighed, som nutiden tilbyder. Det gør at ådigerne er sandede, robusthed overfor evt. tørke er dårligere, og deres profiler er langt fra regelmæssige. Det er langt fra optimale forhold for afgræsning og stiller større krav til rettidig hyppig flytning af dyr, da græsdækket ikke tåler ret meget koncentreret trafik.

Ådigerne omkring Grønå og Vindtved Kanal er strækninger, der gennem tiden har krævet ekstra bevågenhed i forhold til afgræsning med får, da de typisk færdes på stier de tramper i græsset.

Nogle gange kan får gnubbe sig ned i små fordybninger, for at ligge i læ eller skygge, og det kan, ved lette jordtyper, hurtigt resultere i forholdsvis store sandhuller i diget uden græsvækst.

Afslutningsvis skal det nævnes, at fåregræsning ikke kan stå alene. Det er et supplement til maskinel klipning. Får bundgræsser og vil altid efterlade tuer og længere gevækster som, hvis de ikke afpudses, med tiden udvikler sig uheldigt i forhold til at opretholde et tæt, kort, jævnt græsdække. Når der klippes med maskine er det vigtigt at der er så få og lette forhindringer som muligt, derfor går faste hegn og den eksisterende maskinelle ådighedrift ikke særlig godt i spænd.

Ådigerne øst for Tønders egnethed til græsning er et særligt opmærksomhedspunkt, og vandløbsmyndigheden kan ikke tillade forhold, der kan være uhensigtsmæssige for digesikkerhed eller drift, hvis ikke driften kan tilpasses til at rumme de ændrede forhold.

Adgangsveje

I regulativet er beskrevet forhold omkring adgangsvejene på digematriklerne, som ofte er eneste adgangsvej til tilstødende matrikler. Over tid har nutidens landbrugstrafik, udvidet eller flyttet vejene. Etablering af faste hegn langs vejene kan med placering af hegnspæle mellem dige og vej, indskrænke muligheden for passage med store maskiner. Det vurderes dog, at regulativet er overholdt i forhold til sikring af adgangsvejene. Nutidens større landbrugsmaskiner kan, med flere faste hegn langs vejen, have sværere ved at færdes inden for vejens profil. Digelaget for Marsken ved Tønder er som matrikelejer ansvarlig for en eventuel tilpasning af vejforhold.

I samme ansøgning som strækningerne i denne afgørelse, er der yderligere 16 strækninger som har fået godkendt hegning med faste hegn, blandt andet med baggrund i ændret praksis.

Sammenfatning

Vandløbsmyndigheden har behandlet ansøgningen om etablering af faste hegn, på udvalgte strækninger 1,6,7,19 og 20, langs Grønå og Vindtved Kanal, med henblik på at muliggøre åreafræsning under faste hegn, på og ved digearealerne.

I forbindelse med sagsbehandlingen er samtlige ansøgte strækninger besigtiget og vurderet. Det primære hensyn har været om højvandsbeskyttelses anlæggets sikkerhed kan opretholdes, ved hegning med faste hegn.

På strækning 1 og 6 ligger vejen ovenpå diget. En hegning vil medføre, at adgangsvejen hegnes med. Det vil begrænse beredskab og landbrugstrafik for de tilstødende landmænd. Adgangsforholdene er regulerede i regulativ for Digelaget for Marsken ved Tønder, samt lov om private fællesveje.

For strækning 19 og 20 ligger vejen så tæt på diget, at der er såvel aktuel som tilbagevendende skader pga. landbrugstrafik, som rammer diget ved kørsel på vejen. Desuden er skråningsanlægget stejlt og boniteten sandet. Kombinationen af disse forhold gør, at strækningen ikke er egnet til hverken dyrehold, flytbart eller fast hegn.

På strækning 7 er diget smalt, stejlt og med manglende bagbanket. Placeringen af hegn mellem Grønå og digelagskanal 109 vurderes at kunne udgøre en svækkelse i højvandssituationer, da kanal 109 i modsætning til mange andre bagkanaler fører mere vand og der derfor vil kunne opstå direkte erosion, hvis der hegnes langs kanalen. Hegningen vil ligeledes besværliggøre muligheden for vedligehold i Grønå og digelagskanal 109.

Kortet i bilag 2 viser de gennemgåede strækninger. De røde strækninger viser afslagene behandlet i denne afgørelse, de er ikke egnet til fast hegn. De grønne og gule strækninger repræsenterer de strækninger hvor Tønder Kommune giver tilladelse til hegning med faste hegn. Disse er behandlet i særskilt afgørelse.

Høring og partshøring - Indkomne bemærkninger

Afgørelsen har været i partshøring 1. gang fra den 28. april til 27. maj.

Efter ønske fra ansøger blev partshøringen ved første frists udløb, forlænget med 14 dage til 02. juni.

Teknik- Miljø og Klimaudvalget har på det ordinære møde i september 2026 besluttet at der med ovenstående begrundelse gives afslag på de 5 strækninger.

Klage

Du kan klage over afgørelsen.

Klageberettigede er

- den, afgørelsen er rettet til
- enhver, der må antages at have en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald

Klagefristen er 4 uger fra afgørelsen er offentliggjort på Kommunens hjemmeside. Afgørelsen er offentliggjort den **7. oktober 2026**. Jeg har vedlagt en klagevejledning.

Venlig hilsen

Jens Yde

Fagchef

Teknik og Miljø
Wegners Plads 2
6270 Tønder
teknisk@toender.dk

Kopi til:

Digelaget for Marsken ved Tønder, som matrikelejer.

Bilag:

1. Skema over ansøgte strækninger.
2. Oversigtskort
3. Strækningsdetaljer
4. Screening i forhold til Natura2000 og bilag IV arter
5. Klagevejledning

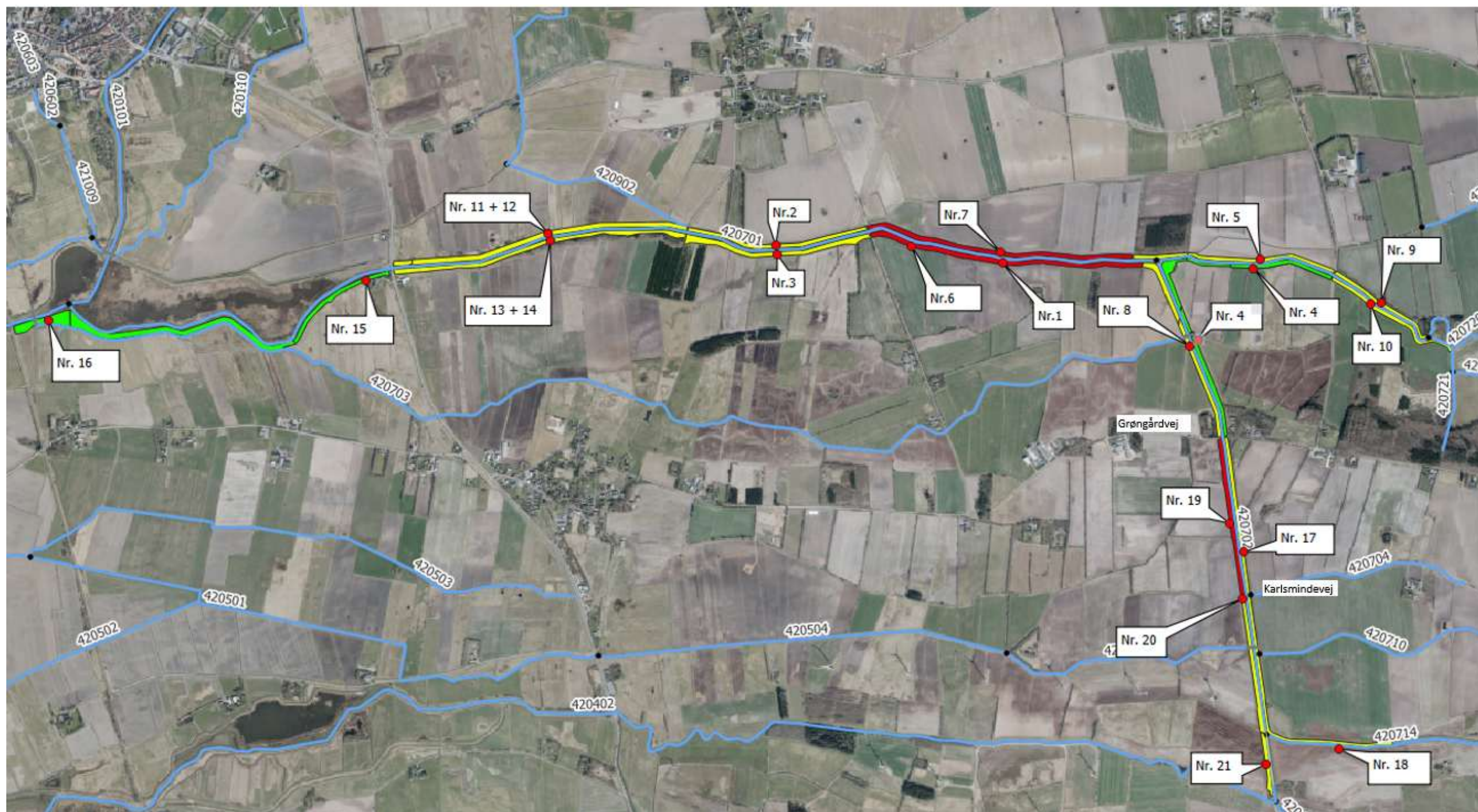
Bilag 1, Tabeloversigt over ansøgte strækninger hvor der ikke kan hegnes med fast hegn.

	Beliggenhed	Strækning	Kontrakt	Afgørelse	Begrundelse
1	Østlige del af Elhjemvej mod Bakkevej (syd)	408	D038	Afslag	Vej ligger på diget – hegning kan ikke tillades
6	Vestlige del af Elhjemvej mod Bakkevej	408	D038	Afslag	Vejen ligger i/på diget, hegning ikke mulig.
7	Elhjem mod Bakkevej (nord)	407	D038	Afslag	Dårlige forhold for hegn eller høslet. Diget er smalt og stejlt, bagkanal tæt på.
19	Vindtved Kanal vest, fra Grøngårdvej og 500 m mod syd.	507	D034	Afslag	Nyligt repareret vej, stejle og sandede forhold af diget.
20	Vindtved Kanal vest, fra Karlsmindevej og 300 m mod nord.	507	D034	Afslag	Manglende afstand på 1 m til digefod, nyligt repareret vej, stejle og sandede forhold af diget.

Rød markering: Afslag til hegning

Bilag 2, kortoversigt over ansøgte strækninger.

Oversigtskort 2.

Røde strækninger:

Afslag på hegning

Sort tekst i hvid boks:

Strækningsnummer fra ansøgningsmateriale, vejnavne.

Blå streger:

Offentlige vandløb med deres vandløbsnumre.

Bilag 3, Detaljer for strækningerne.

Nr. 1 – Østlige del af Elhjemvej mod Bakkevej (syd) - Strækning 408 – kontrakt D038

Afslag.

Vej ligger på diget, hegning kan derfor ikke tillades.

Nr. 6 – Vestlige del af Elhjemvej mod Bakkevej - Strækning 408 – kontrakt D038

Afslag.

Vej ligger på diget, og hegning kan derfor ikke tillades.

Nr. 7 – Elhjem mod Bakkevej (nord) - Strækning 407 – kontrakt D038

Afslag. Dårliche forhold for hegn eller høslet. Diget er smalt og stejlt, bagkanal tæt på.

Nr. 19 – Vindtved Kanal vest – syd for Grøngårdvej. Strækning 507 - kontrakt D034

Afslag.

Manglende afstand på 1 meter til digefod, samt nylig repareret vejstrækning.

Nr. 20 – Vindtved Kanal vest – syd for Grøngårdvej. Strækning 507 - kontrakt D034

Nord for Karlsmindevej: Afslag.

Manglende afstand på 1 m til digefod, nyligt repareret vej, stejle og sandede forhold af diget.

Bilag 4, Screening i forhold til Natura 2000 og Bilag IV arter.

Natura 2000

Hegningen finder sted langs Natura 2000 området N89: Vadehavet. Indenfor området er habitatområdet H90: Vidå med tilløb, Rudbøl Sø og Magisterkogen. Hegning nr. 18 og 21 er inden for fuglebeskyttelsesområdet F63: Sønder Ådal.

Nedenstående tabeller viser udpegningsgrundlagene for H90 og F63:

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 90		
Naturtyper:	Næringsrig sø (3150)	Vandløb (3260)
	Rigkær (7230)	
Arter:	Bæklampret (1096)	Flodlampret (1099)
	Havlampret (1095)	Snæbel* (1113)
	Dyndsmerling (1145)	Odder (1355)

Tabel 1: Udpegningsgrundlag for H90

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 63		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Rørhøg (Y)
	Hedehøg (Y)	Engsnarre (Y)
	Sortterne (Y)	Mosehornugle (Y)
	Rødrygget tomskade (Y)	

Tabel 2: Udpegningsgrundlag for F63

Odderen holder til nede i vandløbet og bygger huler i vandløbsbrinken eller holder sig til forladte rævegrave. Det vurderes at arten derfor ikke vil blive påvirket af hegningen. Tønder kommune vurderer at hegning langs et dige ikke vil påvirke naturtyperne eller arterne der er op udpegningsgrundlagene for H90 og F63.

Bilag IV vurdering:

Der er i nærheden af området observeret spidssnudet frø. Arten knytter sig primært til vandhuller. Da der ikke vil blive foretaget noget ved vandhuller, kan det udelukkes at arten vil blive påvirket af projektet.

Følgende bilag IV arter kan forventes at findes indenfor en radius af 10x10km²: vandflagermus, pipistrelflagermus og sydflagermus.

Hegningen forventes ikke at påvirke flagermusarterne, da der ikke vil ske en forværring af deres habitat.

Tønder Kommune vurderer, at projektet ikke vil påvirke bilag IV-dyrearter negativt eller ødelægge levesteder for bilag IV-dyrearter. Der er ikke registreret bilag IV-planterarter i eller i nærheden af projektområdet. Tønder Kommune vurderer derfor, at projektet ikke vil påvirke eller ødelægge bilag IV planterarter eller deres voksesteder.

Bilag 5, Klagevejledning.

Klagevejledning

Hvis du ønsker at klage, skal du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Du klager via Klageportalen, som du finder ved at søge på "klageportal" på www.borger.dk eller www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 900 for private, og kr. 1.800 for virksomheder. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klageberettiget eller Miljø- og Fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen. Gebyret bliver også betalt tilbage, hvis klager får helt eller delvis ret.

Klagen skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen (det vil sige, at du har godkendt og betalt gebyr/bestilt en faktura i Klageportalen) **inden midnat 4 uger efter afgørelsen er offentliggjort**, hvor klagefristen udløber.

Sagen kan indbringes for domstolene.